

Youth Friendly Health Services : YFHS

นางนายวัล สุทธิไ
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา

การตั้งครรภ์วัยรุ่น หมายถึง การตั้งครรภ์ของสตรีที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี เป็นช่วงที่ยังไม่มีความพร้อม ร่างกายยังเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ยังไม่จบการศึกษา ยังไม่มีอาชีพและรายได้เป็นของตนเอง จิตใจและอารมณ์ยังไม่มั่นคงพอ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีความเสี่ยงต่อสุขภาพของมารดาและทารกในครรภ์ทั้งในขณะตั้งครรภ์ระยะรอคลอด ระยะคลอด และหลังคลอด 2 ชม จนถึง 42 วัน หลังคลอด เช่น ภาวะครรภ์เป็นพิษ โลหิตจางในแม่และทารก การคลอดก่อนกำหนด ทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2500 กรัม การแท้ง การคลอดติดขัดหรือคลอดติดไหล่ ทารกตายคลอด ซึ่งการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมและไม่พึงประสงค์ส่งผลกระทบต่อจิตใจของแม่วัยรุ่น เกิดความอับอาย กระทั่งต่ออาชีพและรายได้ของครอบครัว หลังคลอดอาจมีอาการซึมเศร้า อาจจะต้องพักการเรียนหรือออกจากโรงเรียน ทำให้เสียโอกาสในการศึกษาและเสียอนาคตของมารดาวัยรุ่น ผลจากการตั้งครรภ์ไม่พร้อมทำให้มีการทำแท้งสูง ซึ่งไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพ บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน (Youth Friendly Health Services : YFHS) มีความหมายสั้น ๆ คือ บริการสุขภาพที่ตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นและเยาวชน องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ได้สรุปคุณลักษณะ YFHS ประกอบด้วย

1. นโยบายที่เป็นมิตร เป็นไปตามสิทธิของวัยรุ่นและเยาวชนในข้อกำหนดของสหประชาชาติ ว่าด้วยสิทธิของเด็ก และคำประกาศต่างๆที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึงความต้องการพิเศษที่แตกต่างกันของกลุ่มประชากร รวมถึงกลุ่มประชากรที่ด้อยโอกาส ไม่มีการจำกัดบริการสุขภาพด้วยเหตุผลทางเพศ ความทุพพลภาพ เชื้อชาติ ศาสนา หรืออายุ ให้ความสนใจเป็นพิเศษในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ รับรองความเป็นส่วนตัว และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเอง ดังนั้นวัยรุ่นและเยาวชนสามารถให้คำยินยอมการรักษาด้วยตนเองได้ ให้บริการสุขภาพโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือมีค่าใช้จ่ายที่วัยรุ่นและเยาวชนสามารถจ่ายได้

2. กระบวนการให้บริการที่เป็นมิตร การลงทะเบียนที่ง่ายและปกปิด รวมทั้งสามารถเก็บและค้นข้อมูลย้อนหลังได้ ระยะเวลาารับการรักษาสั้น และมีระบบส่งต่อที่รวดเร็ว (ในกรณีที่เป็น) สามารถให้คำปรึกษาได้ทั้งในกรณีที่มีและไม่มีการนัดหมาย

3. ผู้ให้บริการที่เป็นมิตร มีสมรรถนะทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นและเยาวชน และสามารถให้บริการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาและดูแลในส่วนที่เกี่ยวข้องตามสภาพแวดล้อมเป็นรายบุคคล มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร มีแรงจูงใจและสิ่งผลักดัน เข้าถึงง่าย ไว้วางใจได้ อุทิศเวลาให้กับผู้รับบริการหรือผู้ป่วยอย่างเพียงพอ ให้

ความสนใจผู้รับบริการเป็นอย่างดี ให้บริการทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ให้ข้อมูลและการสนับสนุนพร้อมทั้งเสนอทางเลือกให้วัยรุ่นและเยาวชน สามารถเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับความต้องการได้อย่างเหมาะสม

4. ทีมสนับสนุนบริการที่เป็นมิตร เข้าใจและคำนึงถึงการให้บริการวัยรุ่นและเยาวชนแต่ละคน อย่างเท่าเทียมกัน มีสมรรถนะ แรงจูงใจและการสนับสนุนที่ดี

5. สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ที่ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย เดินทางสะดวก และมีรูปแบบที่วัยรุ่นและเยาวชนต้องการ เวลาเปิดบริการที่สะดวกเหมาะสมกับวัยรุ่นและเยาวชน สถานที่มีความเป็นส่วนตัวและไม่ทำให้สังคมและชุมชนมองในแง่ลบ มีเอกสาร สื่อ สิ่งพิมพ์ เพื่อให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้รับบริการ

6. วัยรุ่นและเยาวชนมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับบริการและสิทธิของตนเพื่อกระตุ้นวัยรุ่น และเยาวชนให้เคารพสิทธิของผู้อื่น เพื่อมีส่วนร่วมในการประเมินบริการรวมถึงประเมินสื่อให้ความรู้

7. มีการสื่อสารกับชุมชนและชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมคุณค่าของบริการสุขภาพสำหรับวัยรุ่น และเยาวชน เพื่อกระตุ้นให้ครอบครัวและชุมชนสนับสนุนบริการ

8. การบริการเชิงรุกและสัมพันธ์กับบริการ ด้านอื่นโดยวัยรุ่นและเยาวชนในชุมชน เพื่อเพิ่มความปลอดภัยและการเข้าถึงบริการ

9. การบริการที่เหมาะสมและครบวงจร บริการด้านกาย จิต อารมณ์ สังคม และพัฒนาการของวัยรุ่น และเยาวชน มีบริการดูแลสุขภาพครบวงจรและมีการดูแลต่อเนื่อง รวมถึงบริการส่งต่อลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

10. การบริการสุขภาพที่มีประสิทธิผล มีข้อมูลจากการศึกษาวิจัย และคู่มือในการปฏิบัติงาน มีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ และบริการพื้นฐานที่จำเป็น มีกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการ

11. การบริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารและข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับ แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ มีระบบการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร

ห้องคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา มีนโยบายที่เป็นมิตร เป็นไปตามสิทธิของวัยรุ่นและเยาวชนสามารถให้คำยินยอมการรักษาด้วยตนเองได้ ให้บริการตามสิทธิการรักษาของผู้ป่วย รับรองความเป็นส่วนตัว กระบวนการให้บริการที่เป็นมิตร ปกปิดข้อมูล สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย รวมทั้งการให้คำปรึกษาการคุมกำเนิดในวิธีต่างๆ โดยสูตินรีแพทย์ จากการดำเนินงานปีงบประมาณ 2566 จนถึงปัจจุบัน มีผู้ป่วยอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 18 ราย ร้อยละหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นคลอดอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.48 เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 10

ที่มา คู่มือมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตร สำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ.2565